

Quadern de natura i paisatge urbà

2

PER QUÈ MOLTS CARRERS D'EUROPA TENEN PLÀTANS ?

Potser el títol hauria de dir: de tot l'hemisferi nord, ja que el plàtan és per excel·lència l'arbre més utilitzat en aquesta vasta zona geogràfica. El trobem pel què fa a Europa des de Grècia a Portugal i des de l'Illa de Sicília al centre de la Gran Bretanya. I a la resta del món, a Amèrica, des de Guatemala al Canadà, i a l'Àsia, des de Turquia a Laos.

És un arbre autòcton de tota aquesta gran àrea geogràfica i potser l'arbre més plantat al món per acompanyar carrers i avingudes.

Només aquesta presència generalitzada arreu justificaria que el trobéssim en molts carrers de les grans i petites ciutats del món. Associat a ell hi trobem llegendes, novel·les i poesies.

Arbre molt arrelat a la cultura europea, és una part important del paisatge literari del diàleg de Plató a l'obra *Fedre*, un diàleg platònic posterior a *La República*. El Plàtan també té un paper important en el paisatge de l'obra de Ciceró al diàleg dels oradors quan en cita la seva gran i fresca ombra.

Qui s'imagina el final del Tour de França sense les imatges aèries dels ciclistes entre els famosos i impressionants plàtans dels Champs Elysees o la Devesa de Girona sense aquells majestuosos arbres plantats a mitjans de l'any 1850? O el nostre Parc de Vallparadís sense els seus plàtans centenaris? O, sense anar més lluny, qualsevol Rambla de moltes de les nostres ciutats, sense plàtans?

El plàtan doncs és present arreu, però, per què?

Primer, és un arbre autòcton i per tant molt ben adaptat a la nostra zona climàtica i als seus diversos tipus de sòls.

Segon, pel mateix motiu anterior s'adapta molt fàcilment a qualsevol situació dels climes temperats, creix relativament ràpid i té una vida estimada molt llarga; els més antics dels que es té coneixement precís a la península ibèrica, són els dels jardins del Príncep a Aranjuez plantats a partir de la primera meitat de 1700.

Tercer, la seva ombra és molt apreciada per la densitat i per la frescor que genera, ja que, en tenir fulles grans, permet una millor i més efectiva absorció de la pols en suspensió.

El futur

No obstant tot això, el plàtan és l'arbre menys plantat els darrers vint anys a les ciutats, especialment perquè han aparegut alternatives menys agressives en el seu sistema radical, que malmeten menys les voreres, arbres amb més vistositat de les fulles pels seus colors, forma, etc.

Però als parcs i jardins segueix sent una bona espècie que ens permet gaudir-ne molt més ràpid que altres tipus d'arbres i sempre tindrà un lloc important en les avingudes amb voreres i calçades prou amples.

I les al·lèrgies?

Moltes vegades es culpa als plàtans de les al·lèrgies a les ciutats, però sovint també són degudes a molts d'altres factors com l'alimentació o a altres espècies vegetals. Veiem què diuen els experts en el tema de les al·lèrgies:

"L'al·lèrgia al pol·len a Espanya

L'al·lèrgia al pol·len és el tipus d'al·lèrgia respiratòria més important d'Espanya. El pol·len de gramínies és la principal causa de la rinitis al·lèrgica i l'asma, però quan el pacient presenta una al·lèrgia alimentària associada, el pol·len de plàtan d'ombra o de l'artemisa són alguns dels principals responsables.

*Barcelona, Madrid o Saragossa són zones on predomina l'al·lèrgia al pol·len de plàtan d'ombra, mentre que a Múrcia o Canàries predomina el pol·len d'artemisa, entre d'altres. Aquestes regions concentren més casos d'al·lèrgia alimentària, i és probable que la causa sigui la LTP (Les proteïnes de transferència de lípids o LTP, "Lipid Transfer Protein", en les seves sigles en anglès) que indueix aquesta al·lèrgia."*¹

Cal dir, però, que el plàtan només pot provocar al·lèrgies de forma important en el moment de la floració i que aquesta es dona al llarg d'unes poques setmanes a la primavera, generalment entre març i mitjans de maig, i que, tal i com es recull en les dades que ofereix la Societat Catalana d'Al·lèrgies i la Xarxa Aerobiològica de Catalunya, l'afectació per pol·len no és l'única causa d'afeccions i, si ho és, els plàtans en són els causants només del 25% dels casos:

D'acord a dades de la Societat Catalana d'Al·lèrgies i la Xarxa Aerobiològica de Catalunya, el tipus de pol·len que més afecten als pacients al·lèrgics són els de gramínies, amb un 50% d'afectats, seguits del pol·len de plàtan d'ombra (25%), parietària (20%), cupressàcies (15%) i olivera (15%) i quenopodiàcies (10%).

Les persones amb problemes d'al·lèrgies poden consultar les pàgines web de la Xarxa Aerobiològica de Catalunya: <http://lap.uab.cat/aerobiologia/ca/> on poden trobar informació actualitzada setmanalment, sobre prediccions de pol·lens a l'aire, informació sobre al·lèrgies i altra informació d'utilitat.

Dins d'aquesta pàgina hi ha les prediccions setmanals que ajuden els afectats per al·lèrgies a conèixer el moment de més intensitat. Trobareu adjunt a aquest article uns documents en pdf prou interessants per a comprendre millor les al·lèrgies

Servei de Gestió de l'Espai Públic
Regidoria de Manteniment i Parcs Urbans

¹ Dr. Jaime Sánchez del servei de Pneumologia i Al·lèrgia Respiratòria de l'Hospital Clínic de Barcelona i investigador del grup Inmunoal·lèrgia Respiratòria Clínica i Experimental de l'Institut D'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS – veure més informació a: <http://www.idibaps.org/actualitat/noticies/14788/un-estudi-demostra-que-lal%C2%B7lèrgia-alimentaria-per-aliments-vegetals-pot-desencadenar-una-al%C2%B7lèrgia-respiratoria#sthash.hocbffLV.dpuf>